
Notiser

MEDISINSK NYTT

Strålebehandling etter prostatektomi

Postoperativ strålebehandling kan bedre prognosen ved lokalavansert prostatakraft. Over 1 000 menn er inkludert i en studie gjennomført av den europeiske organisasjonen for forskning og behandling av kreft (Lancet 2005; 366: 572 – 8). Alle hadde minst én av tre risikofaktorer for lokalt residiv (perforert kapsel, positive reseksjonsrender eller affeksjon av vesiculae seminales) og ble operert med retropubisk prostatektomi. I tillegg gjennomgikk halvparten lokal strålebehandling med totalt 60 Gy over seks uker etter inngrepet.

Etter fem år var det signifikant færre i behandlingsgruppen som hadde biokjemisk progrediering målt ved stigning i nivået av prostataspesifikt antigen (24 % versus 48 %). Dødeligheten var den samme i de to gruppene, men det var forventet fordi sykdommen utvikler seg så langsomt. Ifølge forfatterne av en kommentarartikkel (2005; 366: 524 – 5) bør funnene få betydning for rutiner ved behandling av prostatakraft.

Arteriekateter uten effekt

I de siste 30 årene er det blitt vanlig å måle trykket hos intensivpasienter ved hjelp av et pulmonalt arteriekateter. Intervensjonen er omdiskutert på grunn av manglende dokumentasjon.

En randomisert intervensjonsstudie viser at innsetting av pulmonalt arteriekateter ikke påvirker overlevelsen hos pasientene (Lancet 2005; 366: 472 – 7). Leger ved 65 akuttavdelinger i Storbritannia inkluderte over 1 000 kritisk syke pasienter. Hos halvparten satte man inn kateter, hos de øvrige kunne trykket måles ved hjelp av alternative metoder. Øvrig behandling var opp til den enkelte lege.

66 % versus 68 % av pasientene døde under sykehusoppholdet. Samtidig kunne studien ikke vise noen økt forekomst av alvorlige komplikasjoner hos pasientene som fikk pulmonalt arteriekateter.

Flere svar med utsendelse av penn i posten

Lav svarprosent er et stort problem ved spørreskjemabaserte undersøkelser. I USA har forskere forsøkt å legge ved en penn eller blyant ved neste gangs utsendelse til dem som ikke svarte (Am J Epidemiol 2005; 162: 261 – 6). Dette økte svarprosenten ved disse utsendelsene med 15 – 20 %. Den totale økning i deltakelse ble omkring 5 %. Ifølge forfatterne sparte de utgiftene til pennene ved å slippe å sende ut flere brev.

Lite effekt av cellegift for tykktarmskreft

Forskere fra Sør-Afrika har gjennomført den første dobbeltblinde, randomiserte, placebokontrollerte studien på effekt av kjemoterapi ved metastasert kolorektal kreft (Colorectal Dis 2005; 7: 507 – 12).

73 pasienter ble behandlet med 5-fluorouracil (5-FU) pluss folinsyre (leukovorin), mens 74 fikk placebo. Median overlevelse var åtte måneder i cellegiftgruppen og sju måneder i placebogruppen ($p = 0,3$). Allmenntilstanden i oppfølgingstiden var lik i de to gruppene, men kjemoterapien gav signifikant mer bivirkninger.

Ikke effekt av solhatt

Solhatt er mye brukt mot forkjølelse, men effekten er dårlig. Nå er en metodisk sterk studie fra USA publisert i *New England Journal of Medicine* (2005; 353: 341 – 8).

399 frivillige ble inokulert med rhinovirus type 39. I sju dager før inokulasjonen og fem dager etter tok deltakerne en av tre preparater med solhatt (*Echinacea angustifolia*) eller placebo. 349 personer ble forkjølet. Det var ingen forskjeller mellom placebo- og intervensjonsgruppene med henblikk på infeksjonen, lindring av symptomer eller forkorting av sykdomsvarigheten.

Deltakerne satt isolert på hotellrom i eksperimentperioden, fylte ut spørreskjemaer to ganger daglig og hadde neseskylning hver morgen. Snørret ble veid og analysert med henblikk på virus, leukocytter og inflammasjonsmarkører. Deltakerne kom tilbake tre uker etterpå for å måle serumkonsentrasjonen av antistoff mot rhinovirus.

Gener og kronisk tretthetssyndrom

En ny studie fra England viser at pasienter med kronisk tretthetssyndrom har forandringer i genreguleringen (J Clin Pathol 2005; 58: 826 – 32).

Forskerne undersøkte genekspressjon i mononukleære celler hos 25 frivillige forsøkspersoner og sammenliknet dem med tilsvarende hos 25 parede pasienter med kronisk tretthetssyndrom. Prøvene ble analysert ved to ulike metoder, og resultatene viste en oppregulering av 15 gener og nedregulering av ett gen. Profilen antydet en aktivering av T-celler og forstyrrelser av nevronal og mitokondrial funksjon.

Akupunktur ved fibromyalgi?

I en ny amerikansk studie ble 100 pasienter med fibromyalgi randomisert til 12 ukers behandling med ekte akupunktur eller en av tre typer med jukseakupunktur (sham) (Ann Intern Med 2005; 143: 10 – 9).

Pasientene fikk behandling to ganger i uken i 12 uker. Det var ingen forskjeller mellom gruppene i rapportering av smerter, søvnkvalitet, tretthet eller velvære. Pasientene ble fulgt opp i seks måneder etter avsluttet behandling.

Akupunktur ved spenningshodepine?

Å få akupunktur mot spenningshodepine er mer effektivt enn å stå på venteliste, men har ikke bedre effekt enn jukseakupunktur (sham) (BMJ 2005; 331: 376 – 9). Det er konklusjonen i en randomisert, kontrollert studie fra Tyskland.

270 pasienter med episodisk eller kronisk spenningshodepine ble randomisert til 12 behandlinger i åtte uker. Antall dager med hodepine ble redusert med 7,2 dager i akupunkturgruppen, 6,6 dager i jukseakupunkturgruppen og 1,5 dager blant dem som stod på venteliste. Tilsvarende var andelen som rapporterte minst 50 % reduksjon i antall dager med hodepine henholdsvis 46 %, 35 % og 4 %.

Akupunktur ved kneartrose?

Akupunktur er mye brukt ved kroniske smerter, men det foreligger få studier som dokumenterer effekten av slik behandling. Nå foreligger resultater fra en tysk studie som er den hittil største og metodisk beste undersøkelsen av pasienter med kronisk kneartrose.

Pasientene var i alderen 50 – 75 år og ble randomisert til akupunkturbehandling (n = 150), overflatiske nålestikk (sham) (n = 76) eller ventelistekontroll (n = 74) (Lancet 2005; 366: 136 – 43). De to intervensjonsgruppene fikk 12 behandlinger over åtte uker. Behandlingen ble gitt av leger med utdanning i og erfaring med akupunktur.

Pasientene som fikk ekte akupunktur hadde signifikant mindre smerter og bedre funksjon etter åtte uker enn de andre. Ved oppfølging etter et halvt og etter ett år var det ikke lenger forskjell mellom gruppene. En ledsagende kommentar i samme utgave av *The Lancet* konkluderer med at effekten av akupunktur ved artrose og andre tilstander fortsatt ikke er tilfredsstillende dokumentert: «the need for needles is still in doubt» (2005; 366: 100 – 1).

Publisert: 22. september 2005. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.